ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI KONFERENCA

Balatonkenese, 2017. november 9-10.

A Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. által benyújtott LIFE Integrált Projektek: HungAiry és Grassland

Dr. Béres András

szakmai ügyvezető-helyettes

Tartalom

- LIFE Integrált Projektek
- HungAiry és Grassland
  - Partnerek, általános adatok
  - Célok és eszközök
  - Projekt előrehaladása

LIFE Integrált Projektek

- Nagy területi lépték (regionális, nacionális, transznacionális)
- Természet, víz, levegő és hulladék (éghajlat)
- Célkitűzések
  - Környezetvédelmi vagy éghajlati programok, stratégiák végrehajtása
  - A folyamat katalizálása és a kiegészítő kötelezettségvállalások és finanszírozás mozgósítása
  - Szinergiák és a vonatkozó stratégiák integrálása
  - Főbb érintettek bevonása
  - A stratégiai kapacitásépítés, hosszú távú fenntarthatóság

Levegős LIFE IP-k

- AIR LIFE IP-k:
  - 2008/50/EK irányelv (2008. május 21.) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról
  - *„Az emberi egészség és a környezet védelme érdekében a levegőnek, amelyet belélegzünk, a lehető legtisztábbnak kell lennie.” – ellenőrzés, kibocsátás csökkentés*
  - Nemzeti kibocsátási határértékek csökkentése, kötelezettségvállalások
- Átlagos költségvetés: ~ 15 millió EUR - 2017-ben: 86 millió EUR
- EU hozzájárulás: 60%

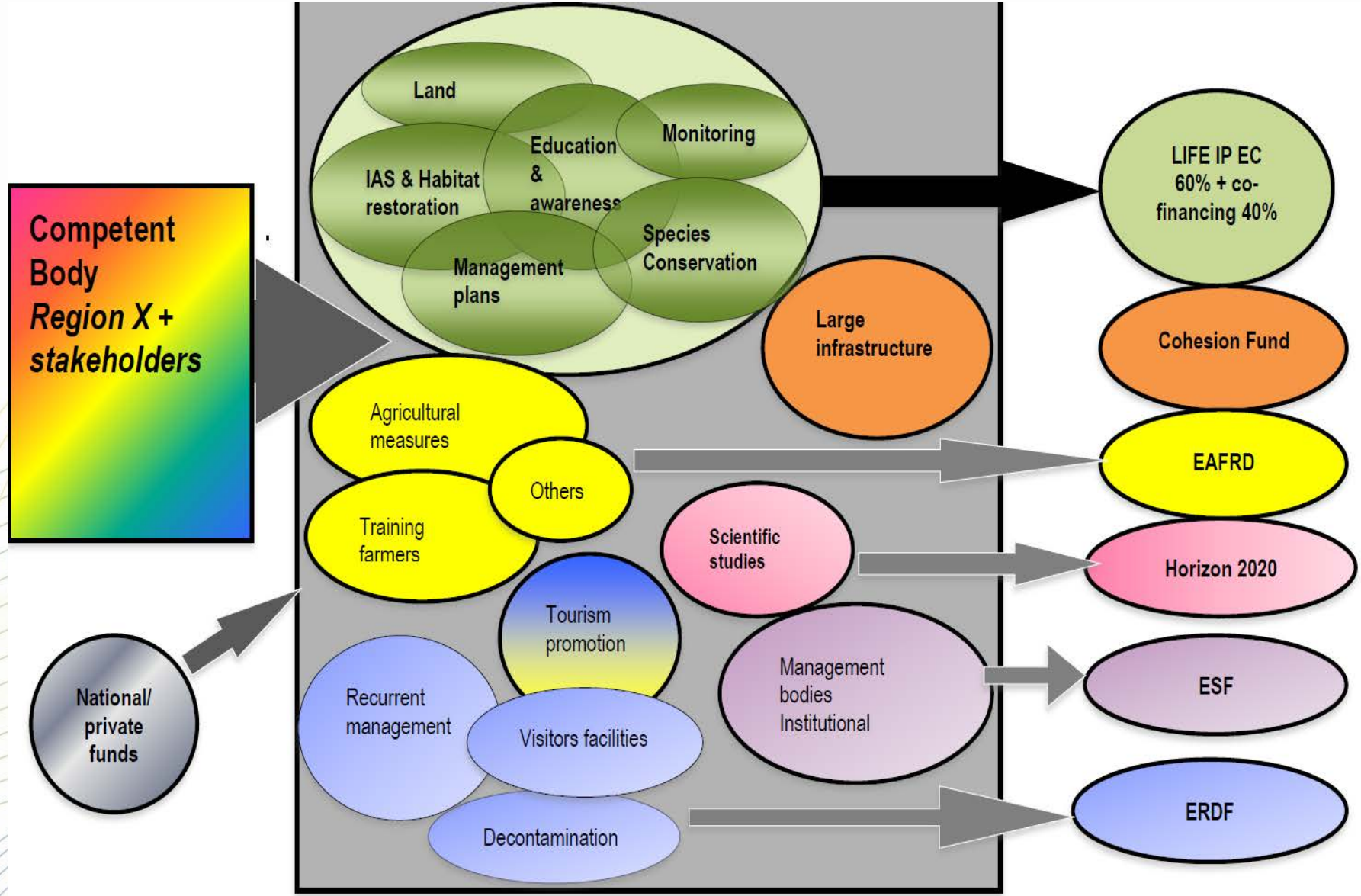
Competent Body
Region X + stakeholders
Land
Education & awareness
Monitoring
IAS & Habitat restoration
Species Conservation
Management plans
Large infrastructure
Agricultural measures
Others
Training farmers
Scientific studies
Tourism promotion
Recurrent management
Visitors facilities
Management bodies Institutional
Decontamination
National/ private funds
LIFE IP EC 60% + co-financing 40%
Cohesion Fund
EAFRD
Horizon 2020
ESF
ERDF

Hazánk levegőminőségi állapota

- ***általánosan jónak mondható***;
- bizonyos légszennyező anyagok (pl. CO, SO_2) esetén az elmúlt évtizedben jelentős javulás, egyes anyagok esetén stagnálás, romlás (szálló por, NO_x).

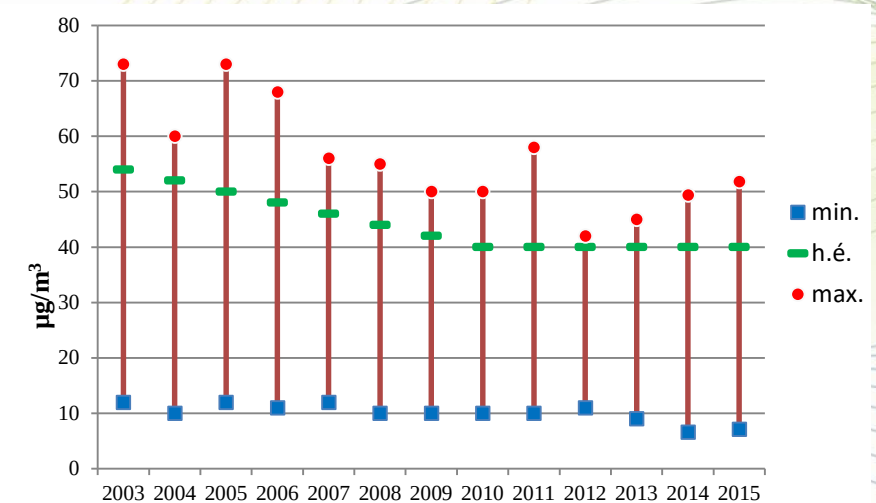

Nitrogén-dioxid éves terheltségi szint alakulása (2003-2015)

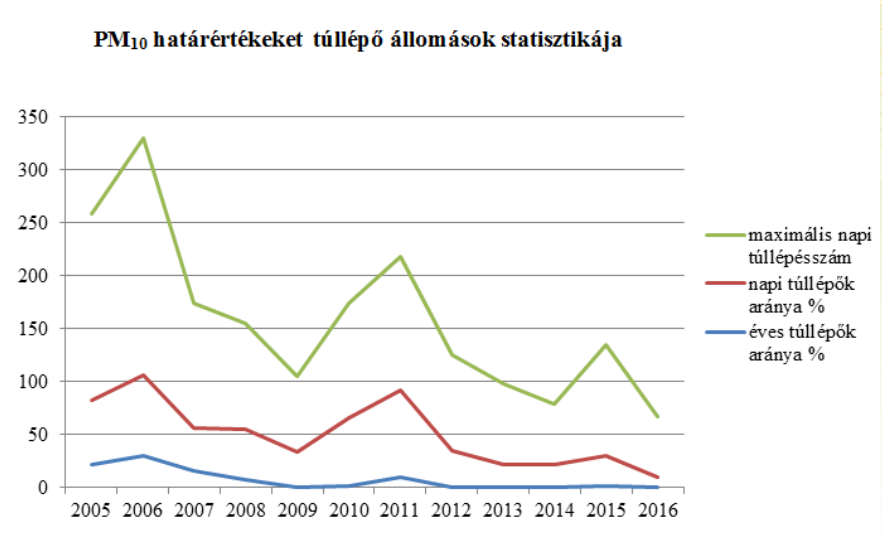

PM10 határérték túllépések a mérőpontok százalékában (2005-2016)

2017??? - Sajószentpéter, Kazincbarcika, Putnok, Miskolc két ponton, Vác; *Salgótarján, Széna tér*

Magyarországi PM_{10} összkibocsátás 2005-2014. időszakban szektoriális bontásban

(forrás: OMSZ)

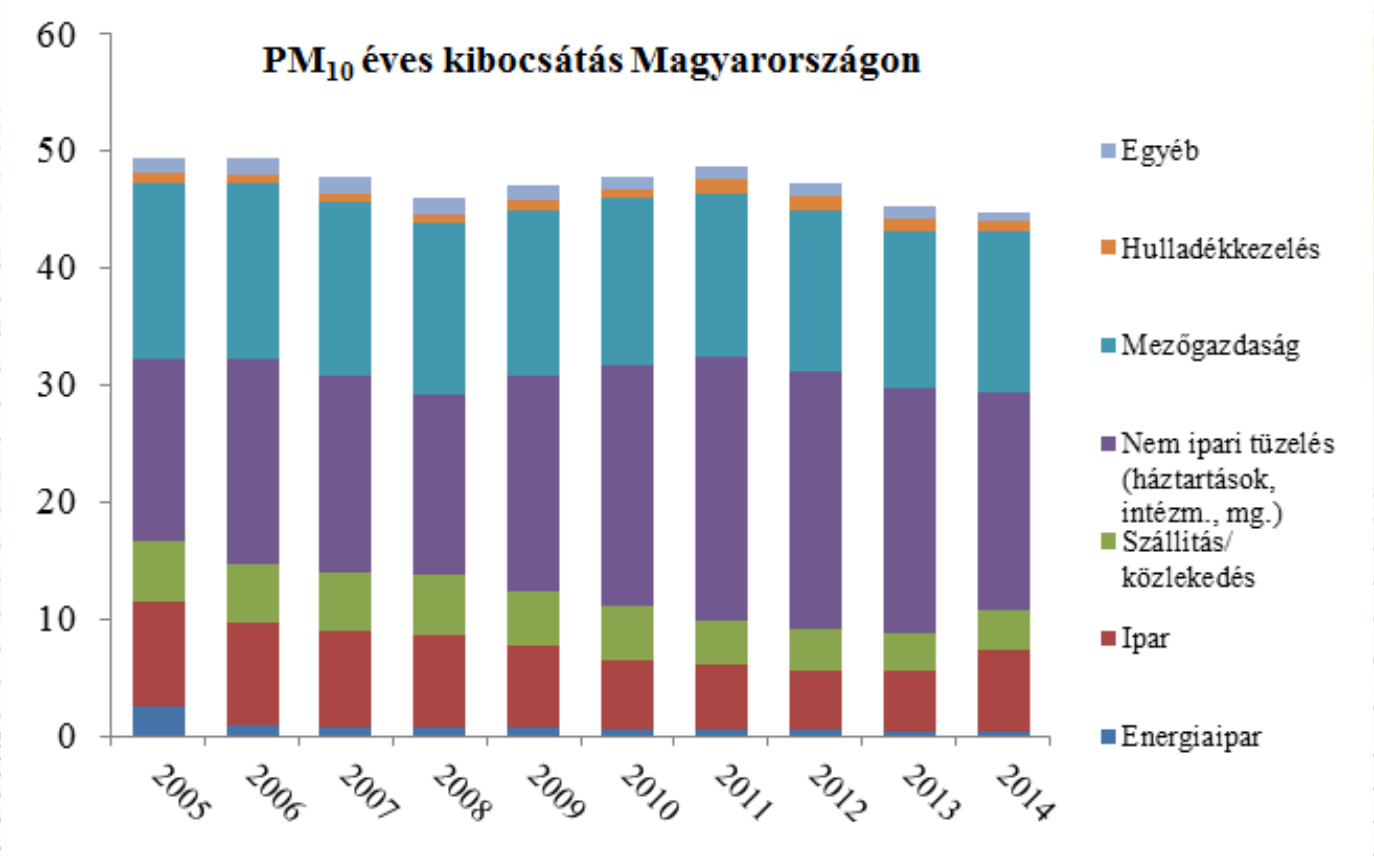

A kisméretű szálló por (PM_{10}, $PM_{2,5}$)

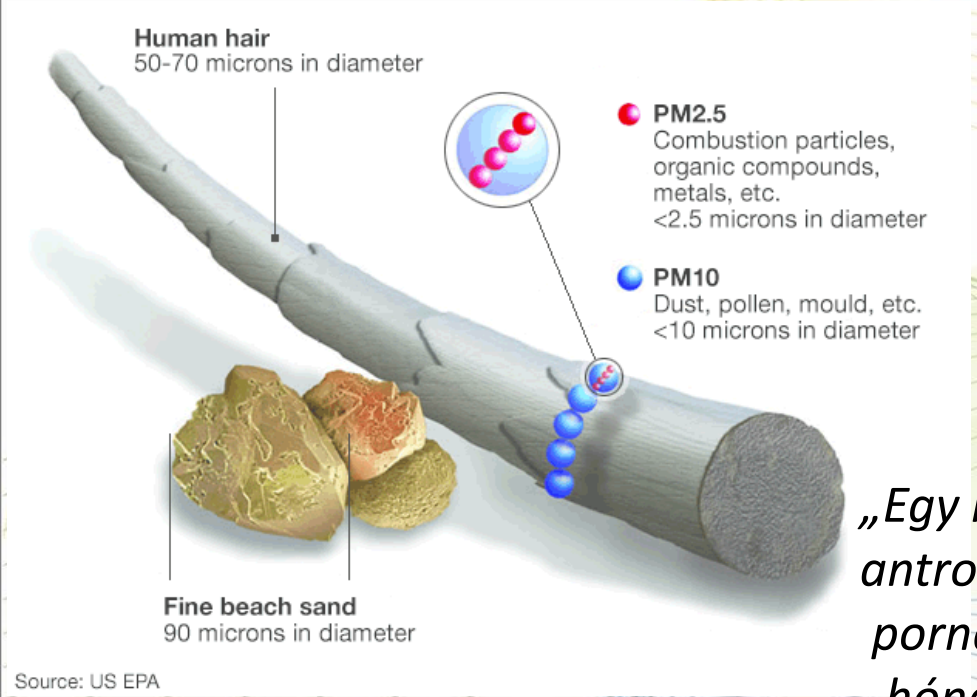

asztma, szív- és érrendszeri, légzőszervi megbetegedések, tüdőrák kockázatának növekedése

„Egy nemzetközi vizsgálat eredményei szerint az antropogén forrásból származó kisméretű szálló pornak való kitettség Európában átlagosan 8,6 hónappal rövidíti meg egy ember életét. Ez az érték országonként eltérő, Finnországban három, Belgiumban tizenhárom hónap."

(forrás: http://pm10.kormany.hu)

PM10 határérték túllépés, 2014

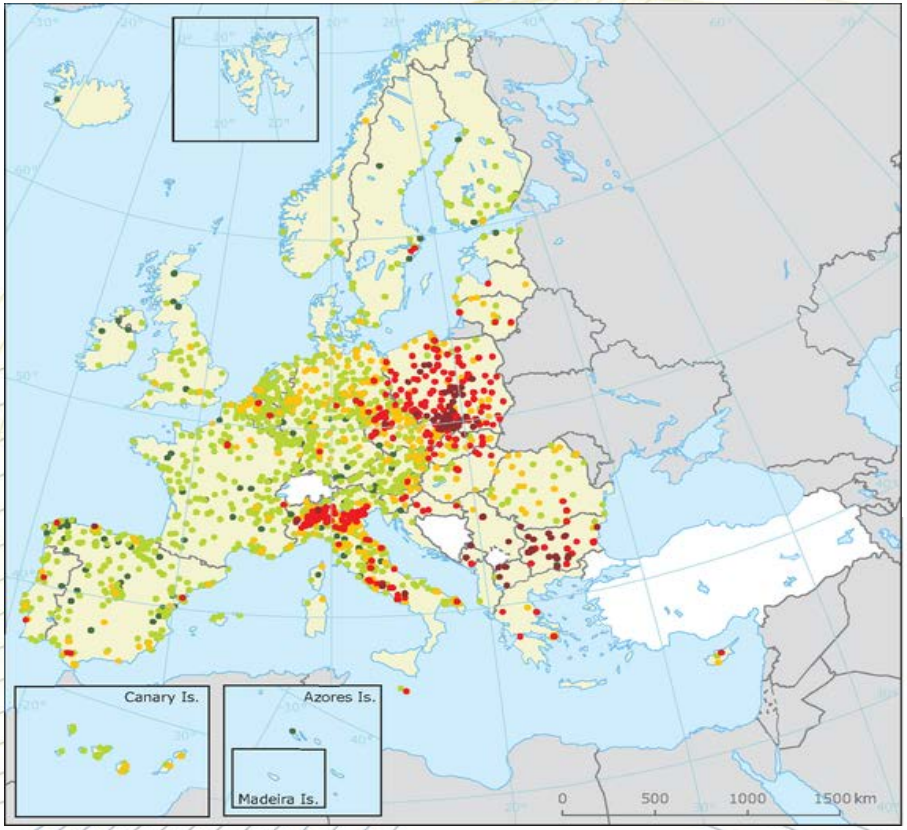

90.4 percentile of PM_{10} daily concentrations in 2014

µg/m³

- ≤ 20
- 20–40
- 40–50
- 50–75
- > 75

No data

Countries/regions not included in the data exchange process

Belgium, Bulgária, Svédország, Franciaország, Ausztria, Németország, Szlovákia, Lengyelország, Lettország, Portugália, Görögország, Szlovénia, Spanyolország, Olaszország, Románia, Csehország, Magyarország

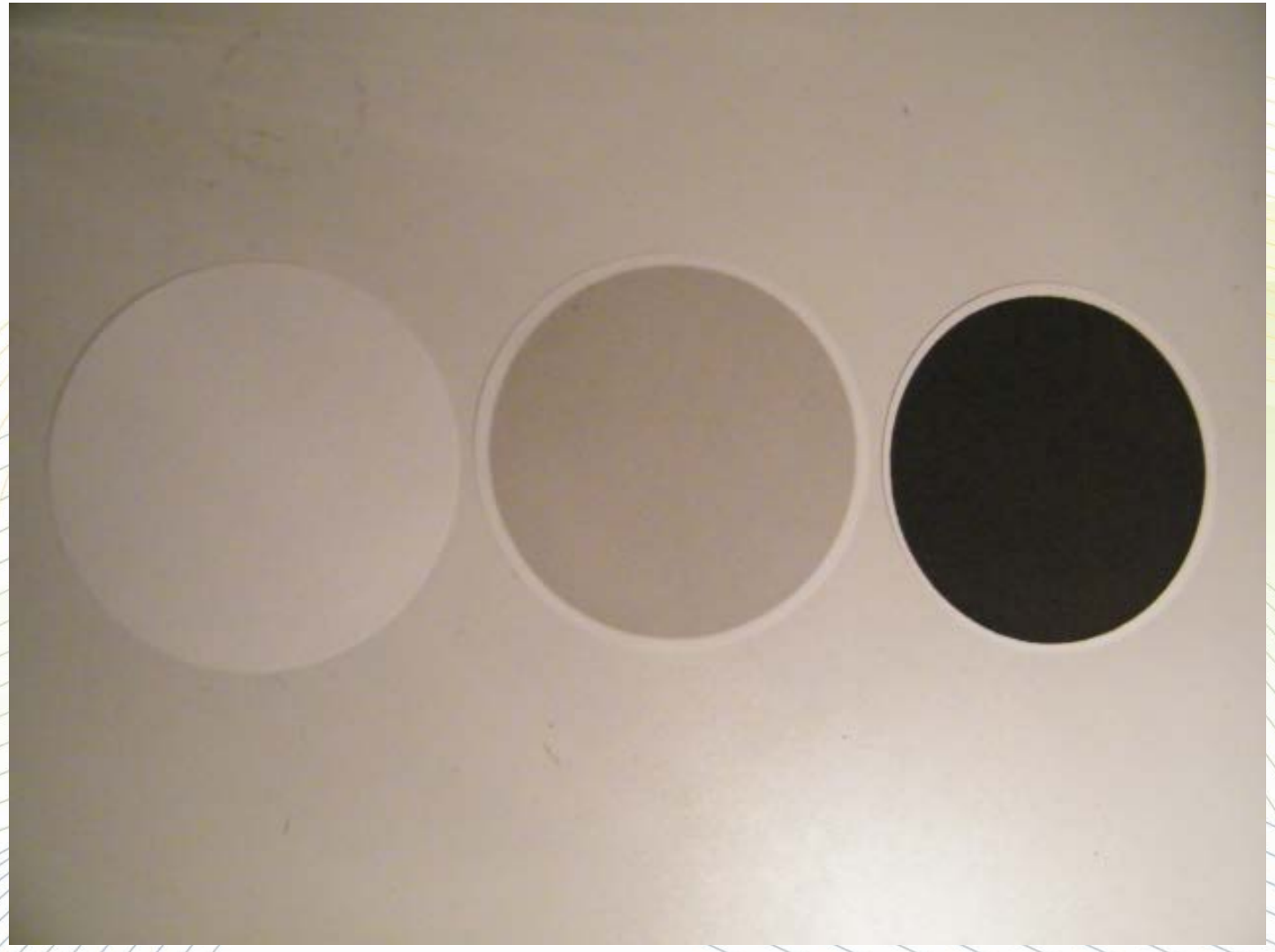

HERMAN OTTÓ INTÉZET NONPROFIT KFT.

HungAiry 2017

„Levegőminőség javítása 11 kiemelt településen a levegőminőségi tervek végrehajtásán keresztül”

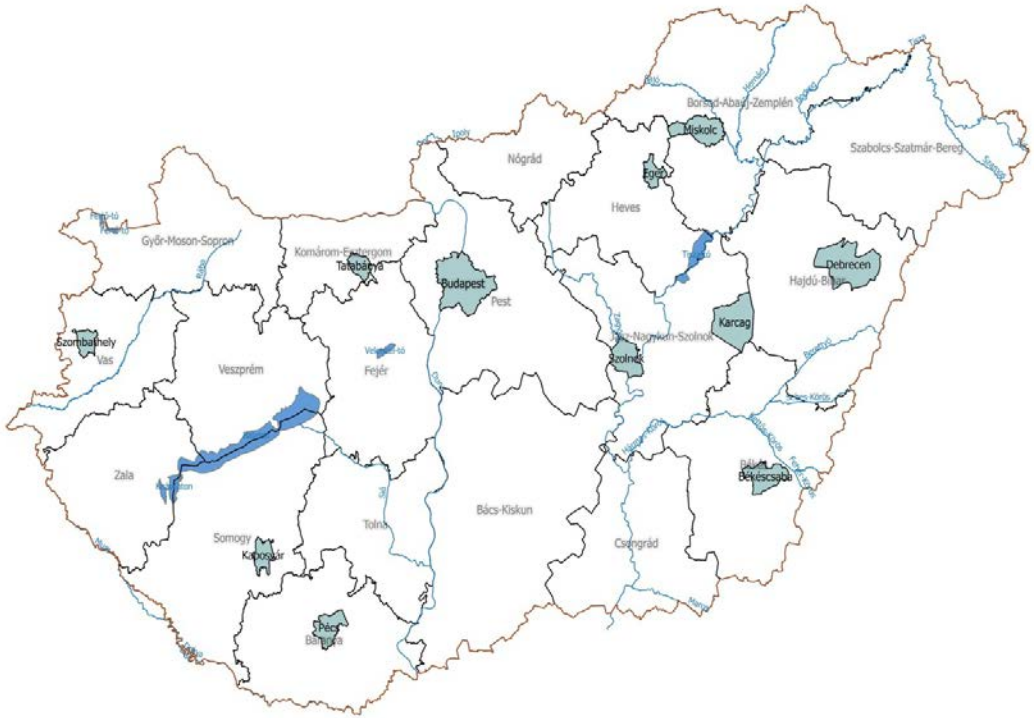

17 partner:

- **HOI NKft.**
- **11 települési önkormányzat**
- **OMSZ**
- **önkormányzati gazdasági társaságok**

- **Projekt időtartam:** 8 év, 5 fázis 2019-2026
- **Célja**: a települési levegőminőségi tervek végrehajtása
- **Költségvetés:** ~16 M EUR

Háttér – a kiválasztás alapja

PM10 legfőbb forrása lakossági eredetű

PM10 main origin from households

Napi határértékek túllépések

Exceeded daily limits

Budapest, Debrecen, Miskolc, Pécs – különösen kedvezőtlen

Particularly unfavorable settlements

Emissziós adathiány

Emission data deficit

Szemléletformálás szükségessége

Awareness raising is needed

Különböző típusú települések – különböző problémák – átültethetőségi potenciál

Different types of settlements - different problems - replicability potential

AQP-k megvalósítása forrás- és kapacitáshiányba ütközik

Implementation of AQPs is hampered by source and capacity shortages

Projekt akciók

A levegőminőségi tervek felülvizsgálatának támogatása GIS alapú adatbázis és közlekedési modell segítségével

Supporting the revision of the air quality plans with GIS based database and transport model

Az alapértékelések és a változások figyelemmel kísérése

Baseline assessment and monitoring changes

Az információcserét támogató öko-menedzser hálózat létrehozása

Establishing an eco-manager network to support information exchange

A környezettudatosság növelés és információcsere

Raise environmental awareness and information exchange

Regionális kísérleti tevékenységek

Regional pilot actions

Hálózatépítés, tudásátadás, közpolitikák

Networking, knowledge transfer, public policies

Kiegészítő akciók

Energetikai fejlesztési intézkedések:

Az energiafelhasználás optimalizálása a fűtési rendszerek és az épületenergetika korszerűsítésével (TSDOP, EEEOP, modern városok programja)

Közlekedésfejlesztési intézkedések:

Hálózat létrehozása meglévő kerékpáros utakból és fejlesztésük (TSDOP, EEEOP)

A közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése (ITOP)

Intelligens közlekedési rendszer (ITOP)

A horizontális intézkedések várható megvalósítása:

A cél a barnamezős területek revitalizációja (TSDOP)

Energetikus projektek előkészítése, intelligens városi koncepció létrehozása (EEEOP)

Projekttel kapcsolatos előrehaladás

- **2016.09.26**. Koncepció benyújtva
- **2016.12.08.** Koncepció elfogadva DG ENV által
- **2017.02.10.** 1072/2017. (II. 10.) Korm. határozat a LIFE integrált és hagyományos projektek megvalósításához szükséges költségvetési feltételek megteremtéséről
- **2017.04.24.** Teljes pályázati anyag benyújtva
- **2017.07.11.** Támogatásra alkalmas, rendelkezésre álló forráskeret nem elegendő
- **2017.09.25.** Koncepció újra benyújtásra került

- **2018.04.01.** Pályázati anyag tervezett újbóli benyújtása

Grassland 2017

„A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával”

A projekt célja:

Prioritised Action Framework (Priorizált Intézkedési Tervek) for Natura 2000 (PAF) gyepes célkitűzéseinek (legalább részleges) megvalósítása

Teljes költségvetés: ~ 17 500 000 €
(LIFE támogatás 60%)

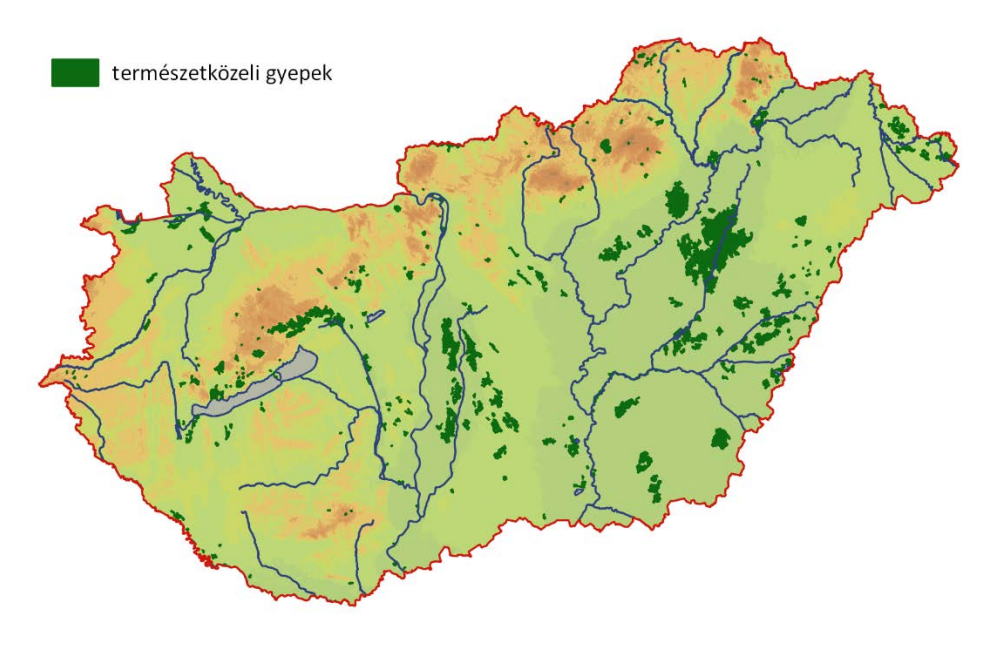

Országos hatáskör: valamilyen módon minden Natura 2000 gyepterület érintett

Partnerek

- Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
- Balaton-felividéki Nemzeti Park Igazgatóság
- Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
- Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
- Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
- Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
- Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság
- Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Növényi Diverzitás Központ
- Budapesti Erdőgazdaság Zrt.
- Pilisi Parkerdő Zrt.
- Nemzeti Agrár Kamara

Főbb gyepeket veszélyeztető tényezők

- Nem megfelelő kezelés
- Vízháztartás megváltozása
- Élőhelyek feldarabolódása
- Bizonyos fajok elszigetelődése
- Felgyorsult szukcessziós folyamatok
- Idegenhonos fajok terjedése
- Technikai sportok
- Tudás hiánya (gazdálkodók, természetvédelmi szakemberek és természetjárók részéről)

Főbb Life IP tevékenységek

- Földvásárlás
- Visszagyepesítés
- Legeltetés biztosítása
- Víz visszatartása gyepeken
- Cserjeirtás (őshonos, idegenhonos)
- Kísérleti élőhelykezelések, monitoring
- Natura 2000 tanácsadó-hálózat létrehozása
- Mintagazdaságok kijelölése
- Agrár szaktanácsadók természetvédelmi képzése
- Technikai sportok megfelelő mederbe terelése

Veszélyeztető tényezők és a rájuk épülő LIFE IP tevékenységek – néhány példa

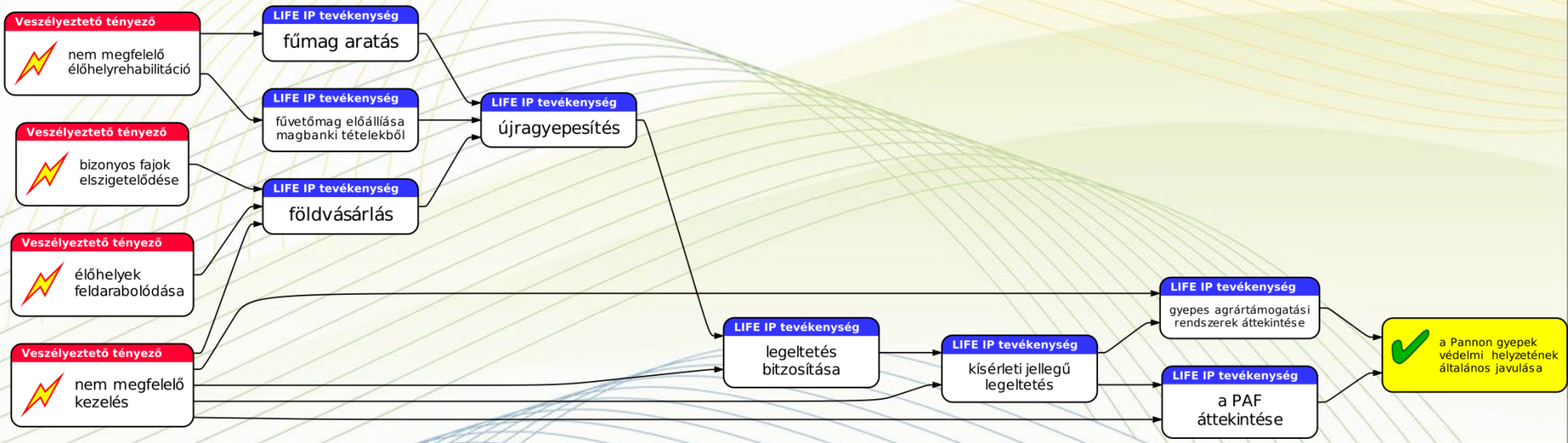

Projekttel kapcsolatos előrehaladás

- 2015. szeptember: Concept Note
- 2016. április: a pályázatot nem nyújtottuk be önerő hiányában
- 2016. szeptember - Concept Note
- Kormányhatározat az önerőről (1072/2017. (II. 10.) Korm. Határozat)
- Pályázat beadása (2017. április 24.)
- Értesítés a pályázat 2. körös értékelésből történő kizárásáról (2017. július 12.)
- 2017. szeptember: Concept Note

- **2018.04.01.** Pályázati anyag tervezett újbóli benyújtása

HERMAN OTTÓ INTÉZET NONPROFIT KFT.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

„Legyünk büszkék arra, amik voltunk,
s igyekezzünk különbek lenni annál,
amik vagyunk”